

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ,
«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ**

Հայաստանի Հանրապետություն, 0002, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

Հեռ.՝ (374 10) 510910, 510920, 8686

Ֆաքս՝ (374 10) 538904

E-mail: bank@aeb.am

Եռամսյակային հաշվետվություն թիվ 2 2013թ., 15 հուլիսի 2013թ.

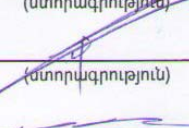
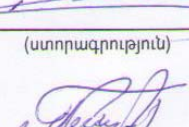
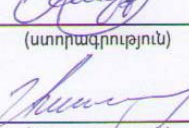
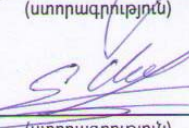
տեղաբաշխված արժեթղթերի դասը՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ)

արժեթղթերի քանակը՝ 933335

արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝ 2500 ՀՀ դրամ

«Մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի իրական պատկերը, իսկ կառավարման մարմինների միջանկյալ զեկույցում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են»:

ստորագրող անձինք՝

Ռուբեն Բադալյան	Գործադիր տնօրենի տեղակալ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Ռուբեն Հայրապետյան	Գործադիր տնօրենի տեղակալ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Դավիթ Ազատյան	Գլխավոր հաշվապահ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Հայկ Ավետիսյան	Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արտակ Առաքելյան	Տարածքային կառավարման վարչության պետ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Տարոն Սիմոնյան	Իրավաբանական վարչության պետ		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արմեն Նալչյան	Գործադիր տնօրեն		15.07.2013թ.
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Կ.Տ.

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2013թ Հունիսի 13-ին

Դ.Ազատյան

Միջանկյալ Համախմբված Հաշվետվություն
Ֆինանսական արդյունքների մասին
«30» հունիսի 2013թ.
«ՀԱՅԻՎՈՐԱՐԱԿ» ԲԲԸ, ք. Երևան,
Ամիսյան 23/1.

Անվանում	Ծանոթ ազգությ ուն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային և նմանախաղ եկամուտներ	3	1,755,721	3,344,434	1,524,035	2,899,658
Տոկոսային և նմանախաղ ծախսեր	3	(860,857)	(1,616,413)	(706,401)	(1,378,577)
Զուտ տոկոսային և նմանախաղ եկամուտ		894,864	1,728,021	817,634	1,521,081
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	464,790	858,730	354,177	666,822
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(118,049)	(203,872)	(71,018)	(134,835)
Մտացված գույքի կոմիսիոն և այլ վճարներ		346,741	654,858	283,159	531,987
Եկամուտ շահաբաժիններից					
Զուտ եկամուտ ամսադրամի գործարարություններից	5	231,207	423,300	189,407	343,132
Այլ գործարարական եկամուտներ	6	44,601	75,554	34,791	67,776
Գործարարական եկամուտներ		1,517,413	2,881,733	1,324,991	2,463,976
Զուտ մասնաձեռնների ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	101,634	(135,207)	(41,566)	(94,835)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(926,080)	(1,836,569)	(850,599)	(1,723,966)
Այլ գործարարական ծախսեր	9	(243,714)	(486,521)	(351,342)	(672,344)
Գործարարական շահույթ		449,253	423,436	81,484	(27,169)
Առցից հաշված բնկերության գործունեությունից շահույթ (վնաս)	10	2,563	2,563		
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		451,816	425,999	81,484	(27,169)
Շահութահարկի զեղծ ծախս (կորիստացում)	11	(128,131)	(117,270)	(17,317)	(14,356)
Ժամանակաշրջանի շահույթ		323,685	308,729	64,167	(41,525)
Այլ թվում					
Մնալը կազմակերպության բաժնեմաս					
Չվերահսկվող բաժնեմաս					

Հազ. դրամ

Գլխավոր տնօրեն (Գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2013թ. Հունիսի 13-ին

Ա. Նաթյան
Դ. Ազատյան

Միջանկյալ Համախառնված հաշվետվություն
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
«30» հունիս 2013թ.

«ՀԱՅԷՆԵՐԳԱՍ» ԲԲԸ, Բ. Երևան,
Ամբիան 23/1.

Անվանում	Ծանոթ ազգությո ուն	Հնթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		181,279	182,909	(106,565)	13,061
Առաջիացված ընկերության վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումներ		(318)	(318)		
Այլ համապարփակ եկամտի գծով շահութահարկ		(36,256)	(36,582)	21,313	(2,612)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		144,705	146,009	(85,252)	10,449
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		468,390	454,738	(21,085)	(31,076)
Այլ թիում					
Մայր կազմակերպության բաժնեմաս					
Զվերահսկվող բաժնեմաս					

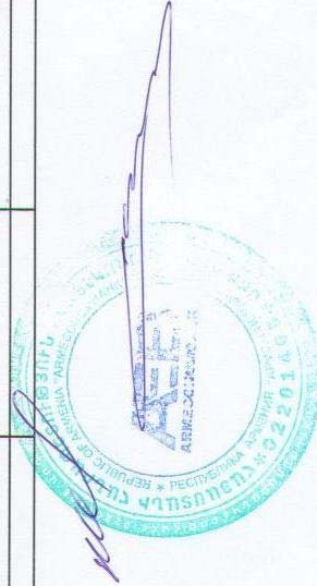
վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2013թ. հունիսի 13-ին

Ա. Նալչյան

Դ. Ազատյան

Միջանկյալ Համախմբված Հաշվետվություն
 Ղրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
 «30» հունիս 2013թ.
 «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Անվանում	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հազ. դրամ Նախորդ ժամանակաշրջան (չստուգված)
1. Ղրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ղրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		865,680	351,382
Ստացված տոկոսներ		3,381,131	2,800,029
Վճարված տոկոսներ		(1,610,588)	(1,369,583)
Ստացված կրմիսիոն գումարներ		858,730	667,047
Վճարված կրմիսիոն գումարներ		(203,872)	(134,834)
Ստացված նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)		9,751	24,495
Ստացված/վաճառված գործառնական գործունեությունից օգուտ/(վնաս)		463,794	334,635
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ		48,511	29,734
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ		(1,322,896)	(1,054,776)
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր		(758,880)	(945,364)
Ղրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից			
Գործառնական ակտիվներում նվազում/(ավելացում)		(1,773,608)	(5,078,445)
այդ բնույթի պահանջ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		2,839,540	(3,223,853)
համախորդումները տրված վարկեր և փոխառություններ		(4,018,720)	(774,899)
առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում (ավելացում)		(1,116,578)	(954,448)
այլ գործառնական ակտիվների նվազում/(ավելացում)		522,150	(125,245)
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)		3,475,156	(2,532,810)
պարտավորություն ֆինանսական կազմակերպության նկատմամբ(նվազում)		3,505,087	(3,778,852)
պարտավորություն համախորդումների նկատմամբ(նվազում)		(43,226)	1,287,733
այլ գործառնական պարտավորությունների նվազում (ավելացում)		13,295	(41,491)
Զուտ զրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը		2,567,228	(7,259,672)
Վճարված շահութահարկ		(88,441)	(214,524)
Զուտ զրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		2,478,787	(7,474,196)
2. Ղրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Այլ անմանց կանոնադրական կապիտալում ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների նվազում (ավելացում)		(85,762)	(47,735)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(198,100)	(226,030)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում			2,194
Զուտ զրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(283,862)	(271,571)
3. Ղրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Վճարված շահաբաժիններ		(5,618)	(3,683)
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		275,805	(32,962)
Բանկերից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		1,635,612	(1,700,000)
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)		(2,064,884)	1,052,764
Զուտ զրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		(159,085)	(683,881)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(5,110)	408,850
Ղրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ ավելացում		2,035,840	(8,429,648)
Ղրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	13_2	14,988,251	19,332,887
Ղրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	13_2	17,018,981	11,312,089

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 2013թ. Հուլիսի 13-ին

Ա.Նալչյան

Դ.Ազատյան

«ՀԱՅԵԿՈՆՈՍԲԱՆ» ԲԲԸ Զ ԵՐԵՎԱՆ, ԱՐԴԻՅԱՆ ՓՈՊՈՂ 23/1

Հայրուքյան նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Հարավային մասում վաղեմագույն ավազները 2013թ հունիսի 13-ին

Գնահատելով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ հաշվետու եռամսյակի գործունեությունը՝ պետք է նշենք, որ հաշվետու եռամսյակում բանկը ապահովել է ինչպես գործունեության հիմնական ցուցանիշների ծավալների աճ, այնպես էլ կարևոր որակական տեղաշարժեր:

Կարևորվում է բանկի՝ որպես ունիվերսալ կառույցի զարգացման ռազմավարության շարունակականությունը, որը կապահպանվի նաև ապագայում:

Հաշվետու եռամսյակում բանկը ներդրեց «Golden Money Transfer» վճարահաշվարկային համակարգով փոխանցված գումարները շահառուներին առաքելու ծառայությունը:

Հաշվետու եռամսյակը արդյունավետ էր նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ համագործակցության առումով. ընդլայնվեցին գործող ծրագրերը և ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ հաստատուն քայլերով շարունակելու է իր առաջընթացը նոր վարկային ծրագրերի ներդրման ու զարգացման և միջոցների ներգրավման նոր շուկաների յուրացման ոլորտներում:

Հանդիսանալով ունիվերսալ բանկ՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործունեություն է ծավալում բանկային ծառայությունների մատուցման բոլոր ոլորտներում: Բանկը իր կայուն դիրքերն ունի թե արտարժույթային, թե արժեթղթերի, թե միջբանկային շուկաներում: Որպես ունիվերսալ կառույց, բանկը ակտիվ գործունեություն է ծավալում թե վարկավորման, թե ծառայությունների մատուցման, թե փոխանցումների նոր ձևերի, թե պլաստիկ քարտերի սպասարկման ոլորտներում:

Բանկի առջև դրված հեռանկարային և կարճաժամկետ (ընթացիկ) նպատակների իրականացմանն ուղղված միջոցառումների արդյունավետությունը պայմանավորված է ռիսկերի կառավարման օպտիմալ համակարգի առկայությամբ, որն ուղղված է ռիսկերի ընդունելի մակարդակի և ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցության պայմաններում Բանկի գործունեության շարունակականության ապահովմանը:

Բանկում ռիսկերի կառավարման մշակույթը ենթարկվում է շարունակական կատարելագործման՝ ելնելով կայուն, հուսալի, արդյունավետ և ապահով գործունեության ծավալման նպատակներից, այդ գործընթացում առանձնահատուկ շեշտադրում կատարելով Բանկի բոլոր աշխատակիցների կողմից ռիսկերի էության ընկալման և դրանց համապատասխան արձագանքման վերաբերյալ գիտելիքների մակարդակի բարձրացման վրա:

Ռիսկերի կառավարումը էական նշանակություն ունի և՛ առանձին բանկերի, և՛ բանկային համակարգի կայուն, հուսալի, արդյունավետ և ապահով զարգացման գործընթացում, ուստի գնալով ավելի է կարևորվում արդյունավետ ռիսկերի կառավարման համակարգի ներդրումը առանձին բանկերում և բանկային համակարգում: Ռիսկերի կառավարման օպտիմալ համակարգի առկայությունը բանկում պայմանավորված է միջազգայնորեն ընդունված ռիսկերի կառավարման ստանդարտների և լավագույն փորձի տեղայնացման հնարավորություններով և ներդրման գործընթացի արդյունավետությամբ:

Ռիսկերի արդյունավետ կառավարման նպատակով սահմանվում են ռիսկերի ընդունելի մակարդակները և ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցությունը, որոնք Բանկի ղեկավարության կարծիքով կապահովեն առաջադրված ընթացիկ և ռազմավարական խնդիրների իրականացումը և Բանկի կայուն զարգացումը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացում ներգրավված են Բանկի կառավարման մարմինները, ղեկավարները և բոլոր ստորաբաժանումների աշխատակիցները՝ ռազմավարական խնդիրների սահմանման, բանկային գործունեությունը կանոնակարգող ընթացակարգերի, այլ ներքին իրավական ակտերի, ծրագրերի մշակման ընթացքում ռիսկերի բացահայտման, ինչպես նաև բանկային գործառնությունների կատարման ընթացքում դրանց հսկողության իրականացման միջոցով:

Բանկի գործունեության ռիսկայնության համակարգային գնահատումն իրականացվում է տարածքային և կառուցվածքային ստորաբաժանումների, առանձին բիզնես-ուղղությունների և ռիսկատեսակների գծով տվյալների հավաքագրման և վերլուծության հիման վրա:

Ակտիվների և պասիվների կառավարման գործընթացի հիմքում ընկած են մշակված և շարունակաբար կատարելագործվող մաթեմատիկական մոդելների միջոցով իրականացվող վերլուծությունները՝ ուղղված կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը և ռիսկերի զսպման մեխանիզմների կիրառմանը: Վարվող ճկուն տոկոսադրույքային քաղաքականությունը հնարավորություն է ընձեռում բարձրացնել անհրաժեշտ ռեսուրսային բազայի ապահովման գործընթացի արդյունավետությունը և նվազեցնել ռիսկայնությունը՝ հաշվի առնելով ներգրավվող միջոցների դիվերսիֆիկացիան:

Տնտեսամաթեմատիկական մոդելավորման գործիքների կիրառման, գործընթացների կանոնակարգման, վերլուծության, կանխատեսման և ներքին հսկողության համակարգի մշտական կատարելագործման արդյունքում՝ Բանկը հնարավորություն է ստանում ռիսկերի կառավարման համակարգի միջոցով ապահովել ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցությունը՝ Բանկի զարգացման կշռադատված ռազմավարության պայմաններում բացառելով կամ նվազագույնի հասցնելով Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստները և ապահովելով գործող նորմատիվային դաշտի պահանջները:

Ռիսկերի կառավարման հիմնական սկզբունքները, առանձին ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոտեցումները, մեթոդաբանությունները և մոդելները սահմանված են բանկի ներքին իրավական ակտերում՝ զուգակցելով դրանք բանկի համախառն ռիսկի գնահատման և դրա օպտիմալ կառավարման միջոցառումների սահմանմամբ: Բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգը ներքին և արտաքին միջավայրերում տեղի ունեցող փոփոխություններին, բանկի ռազմավարական խնդիրներին և իրականացվող գործառնությունների ծավալային և որակական բնութագրերին համապատասխանեցնելու նպատակով ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը պարբերաբար վերանայվում են: Բանկի ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից աշխատանքներ են իրականացվում ռիսկերի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանության և գործընթացների համակողմանի, բազմամակարդակ վերլուծության և կատարելագործման ուղղությամբ:

Համախառն ռիսկի գնահատման և կառավարման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը հնարավորություն է ընձեռում միկրո մակադակի ռիսկերի գնահատման արդյունքների հիման վրա իրականացնելու Բանկի գործունեության ընդհանուր

ռիսկայնության մակարդակի գնահատումը: Վերոնշյալ տնտեսամաթեմատիկական մոդելի շրջանակներում Բանկի համախառն ռիսկը կառավարվում է արտարժույթային, վարկային, իրացվելիության և տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկերի և դրանց գումարային՝ համախառն ռիսկի էական չափերի (մակարդակների) սահմանման և մոնիտորինգի միջոցով: Ռիսկերի էական մակարդակները վերանայվում են ըստ անհրաժեշտության՝ ելնելով Բանկի ռազմավարական նպատակներից, շուկայում առկա միտումներից և մրցակցության մակարդակից, ինչպես նաև միջավայրի այլ փոփոխություններից:

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- վարկային ռիսկ,
- տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- արտարժույթային ռիսկ,
- գնային ռիսկ,
- գործառնական ռիսկ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ, գրավի արժեզրկմամբ և նման այլ պատճառներով:

Բանկում ներդրված մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և օպտիմալ կառավարել վարկային ռիսկը որպես էկզոգեն փոփոխականներ ներառելով նաև էքսպերտային գնահատականները և նպաստելով վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշումների կայացմանը: Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքի հնարավոր տարբեր փոփոխությունների ազդեցությունները Բանկի գործունեության ընթացիկ ցուցանիշների վրա վերլուծվում և գնահատվում է սթրես թեստավորման և տարբեր հավանական սցենարների դիտարկման միջոցով: Մշակված սթրես թեստերի տարբեր սցենարների միջոցով իրականացվում է վարկային ռիսկի գնահատում՝ հաշվարկելով որոշակի շուկային իրավիճակների ազդեցությունը բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը: Վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը գնահատվում է տարբեր հնարավոր սցենարների վերլուծության և առավել հավանական սցենարների դիտարկման միջոցով, որի արդյունքների հիման վրա ձեռնարկվում են ռիսկայնության նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ: Սցենարային վերլուծություններում դիտարկվում են ինչպես ներքին գործոններ (հիմնական կապիտալից նվազեցումներ, ռիսկով կշռված ակտիվների կառուցվածքային փոփոխություններ և այլն), այնպես էլ արտաքին գործոններ (սղաճ, միջոցների արտահոսք և այլն): Վերոնշյալ սթրեսային սցենարների վերլուծության շրջանակներում իրականացվում է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկ և վերլուծություն, որը

տեղեկատվություն է տալիս տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականության՝ որպես վարկային ռիսկի յուրօրինակ գնահատականի վերաբերյալ:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է նաև պորտֆելի դիվերսիֆիկացման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացման աստիճանը գնահատվում է տարբեր չափանիշների վրա հիմնված կենտրոնացումների հաշվարկման միջոցով, որի արդյունքում Բանկի ղեկավարությանը համապատասխան հաշվետվությունների միջոցով տեղեկատվություն է ներկայացվում վարկային պորտֆելի՝ ըստ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ըստ մասնաճյուղերի, ըստ վարկերի խոշորության աստիճանի, ինչպես նաև ըստ արժույթների քանակային և ծավալային կենտրոնացումների վերաբերյալ՝ ապահովելով վարկերի տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշումների կայացման գործընթացում պորտֆելի դիվերսիֆիկացման գործոնի ներառումը: Մոդելի կիրառմամբ հաշվարկվում են նաև ըստ մասնաճյուղերի՝ միջին վարկի ծավալները, վարկերի միջին կշռված տոկոսադրույքներն ըստ խոշորության խմբերի, վարկերի խոշորության աստիճանը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք հնարավորություն են տալիս իրականացնել մասնաճյուղերի վարկային պորտֆելիների համեմատական գնահատում՝ հաշվի առնելով նաև մասնաճյուղի տարածաշրջանում սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը և մասնաճյուղի ռեսուրսային հնարավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարման արդյունավետ համակարգի շնորհիվ բանկի վարկային պորտֆելը շարունակում է պահպանել ավանդական բարձր որակը և ցածր ռիսկայնության աստիճանը:

Տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման (տոկոսադրույքի) ռիսկը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հավանականությունն է:

Միջազգային պրակտիկայում լայն տարածում գտած «GAP մոդելի» միջոցով տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկը գնահատվում է տոկոսադրույքների փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների դիսբալանսի և ժամկետայնության ճեղքվածքների վերլուծության հիման վրա: «Դյուրացիայի մոդելի» հիման վրա տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը գնահատվում է ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնության ցուցանիշների կիրառմամբ՝ դիտարկելով դյուրացիան որպես տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկա արժեքների զգայունության գնահատման գործիք:

Նշված մոդելները հնարավորություն են տալիս իրականացնել ակտիվների և պարտավորությունների օպտիմալ կառավարում՝ հեջավորելով տոկոսադրույքի ռիսկը:

Եռամսյակային և տարեկան կտրվածքով իրականացվում է տոկոսադրույքների փոփոխության՝ Բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի վրա ազդեցության սցենարային վերլուծություն, ինչպես նաև սթրես թեստավորում, որոնց արդյունքները ներառվում են Բանկի հրապարակվող միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում և այլ հաշվետվություններում: Ֆինանսական շուկայում տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածության և վերոնշյալ մոդելների գնահատման արդյունքների վերլուծության հիման վրա միջոցառումներ են ձեռնարկվում ըստ ժամկետայնության ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ՝

նվազագույնի հասցնելով ակտիվա-պասիվային համամասնությունների ընթացիկ կառուցվածքին համապատասխանող տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու:

Բանկում իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իրականացվում է ակտիվա-պասիվային գործառնությունների՝ ըստ ժամկետների և ծավալների տեղաբաշխվածության կարգավորման և օրական դրամական հոսքերի համապատասխանեցման միջոցով՝ պահպանելով իրացվելիության և շահութաբերության օպտիմալ հարաբերակցությունը: Ժամկետայնության ճեղքվածքների հիմնադրույթի կիրառման հիման վրա Բանկում ներդրված իրացվելիության ցուցանիշների գնահատման և կառավարման մեթոդաբանությունը հնարավորություն է ընձեռում հաշվարկված ակնթարթային, մինչև 90 օր և մինչև 1 տարի կուտակային իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերի հիման վրա գնահատել ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ազդեցությունը Բանկի իրացվելիության վրա, որը հիմք է հանդիսանում ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման օպտիմալ որոշումների կայացման համար:

Սթրես թեստավորման սցենարային մոդելի ներդրումը հնարավորություն է տալիս գնահատել իրացվելիության նորմատիվների վրա շոկային տարբեր հնարավոր իրավիճակների ազդեցությունը՝ վերլուծելով ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների որոշակի բաժնեմասի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների որոշակի բաժնեմասի ետ պահանջման դեպքում (ինչպես նաև նշված բաժնեմասերի տարբեր հնարավոր համակցությունների դեպքում) նորմատիվների փոփոխությունները և դրանց խախտման հավանականությունը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի այլընտրանքային գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և վերջիններիս խախտման հավանականությունները:

Բանկի կողմից ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային միջոցների կենտրոնացումների ռիսկի գնահատման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը, քվանտիլային վերլուծության մեթոդների հիման վրա, հնարավորություն է տալիս գնահատել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդների կենտրոնացումների մակարդակները՝ կիրառելով մշակված կենտրոնացումների գործակիցները և հաճախորդների միջև ավանդների բաշխվածության վերլուծական գրաֆիկները: Մշակված մեթոդաբանության շրջանակներում իրականացվում է նաև սթրես թեստերի սցենարային վերլուծություն, որը ներառում է խոշորագույն 10% հաճախորդ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդների արտահոսքի ազդեցությունները նորմատիվների վրա, ինչպես նաև հաճախորդների վերոհիշյալ չորս խմբերից (ժամկետային ավանդ ներդրած ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ցպահանջ ավանդ ներդրած ֆիզիկական և իրավաբանական

անձինք) յուրաքանչյուրի 1%-ի ավանդների արտահոսքի գումարային ազդեցությունը տնտեսական նորմատիվների վրա: Իրացվելիության կառավարման շրջանակներում դիտարկվում են նաև որոշակի շեմային ծավալից ավելի միջոցներ ներդրած խոշոր իրավաբանական և ֆիզիկական անձ առանձին հաճախորդների, ինչպես նաև դրանց խմբերի միջոցների արտահոսքի սցենարային վերլուծությունները, որի արդյունքում ևս գնահատվում է միջոցների արտահոսքի ազդեցությունը նորմատիվների ընթացիկ մակարդակների վրա:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների տատանման արդյունքում Բանկի կորուստներ կրելու հավանականությունն է:

Բանկում արտարժույթային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է կիրառելով միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR մեթոդաբանությունը, ինչպես նաև սթրես թեստերի սցենարային վերլուծության մեթոդները: Սթրես թեստերի սցենարային վերլուծություններում դիտարկվում է արտարժույթի փոխարժեքի կտրուկ տատանման ազդեցությունը նորմատիվների վրա:

Արտարժույթային ռիսկի կառավարման նպատակով կիրառվող VAR մեթոդաբանության հիմքի վրա մշակված արտարժույթների փոխարժեքների տատանումներից հնարավոր առավելագույն վնասների գնահատման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը հնարավորություն է տալիս գնահատել Բանկի բաց դիրքերով պայմանավորված հնարավոր կորուստների ռիսկը: Մոդելի համար մուտքային տվյալներ են հանդիսանում փոխարժեքների վերջին 1 տարվա ժամանակային շարքի վարիացիայի ցուցանիշները և Բանկի արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների ծավալները: Մոդելը հնարավորություն է տալիս գնահատել առանձին արտարժույթների գծով և ընդհանուր արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի գծով առկա ռիսկի (հնարավոր առավելագույն վնասի) չափը որոշակի հուսալիության մակարդակով, որը հիմք է հանդիսանում արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման օպտիմալ որոշումների կայացման համար:

Արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության ազդեցությունը Բանկի շահույթի վրա գնահատվում է նաև եռամսյակային և տարեկան կտրվածքով՝ սթրես թեստերի սցենարային վերլուծության միջոցով, որի արդյունքները ներառվում են Բանկի հրապարակվող միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում: Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում(ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական

գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,
- հնարավոր կորուստների գնահատում,
- հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Գործառնական ռիսկ

Բանկային հիմնական և օժանդակ բիզնես-գործընթացների յուրաքանչյուր բաղադրիչ գործառնությունը պարունակում է որոշակի մակարդակի գործառնական ռիսկ, որը կարող է հանգեցնել ինչպես փոքր, այնպես էլ Բանկի համար էական չափերի հասնող կորուստների, որով էլ պայմանավորված է գործառնական ռիսկի արդյունավետ կառավարման կարևորությունը և առաջնային նշանակությունը բանկերի համար: Բանկի ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերով գործառնական ռիսկը սահմանվում է որպես ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ (հնարավորություն)՝ առաջացած կամ պայմանավորված Բանկի անձնակազմի ոչ համարժեք կամ սխալ գործողություններով, բանկային գործընթացների կազմակերպման և կատարման թերություններով, խափանումներով, ինչպես նաև անբարենպաստ արտաքին միջավայրի գործողություններով և իրավիճակներով:

Գործառնական ռիսկի վերահսկողության արդյունավետ համակարգի կիրառումն այդ ռիսկի օպտիմալ կառավարման կարևորագույն գործոններից է, որն ապահովվում է օրական հսկողության իրականացման, պարբերական և թեմատիկ ստուգումների միջոցով գործող կանոնակարգվածության մակարդակի պատշաճության գնահատման, կանոնակարգման կարիք ունեցող գործառնությունների վերհանման, հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և պատասխանատու մարմիններին դրանց մասին տեղեկացման միջոցով:

Գործառնական ռիսկը դասակարգվում է.

- Բանկի կառուցվածքի ռիսկ,
- Գործընթացի ռիսկ,
- Մարդկային ռիսկ (ներքին),
- Մարդկային ռիսկ (արտաքին խարդախություն),
- Տեխնիկական ռիսկ,
- Իրավական ռիսկ,
- Ֆիզիկական միջամտության ռիսկ:

Բազել II համաձայնագրի պահանջներին համապատասխան՝ գործառնական ռիսկի գծով կորուստների վերաբերյալ տվյալների բազայի (կորուստների դեպքերի, դրանց չափերի, պատճառների և այլ ռեկվիզիտների վերաբերյալ) հիման վրա իրականացվում է կորուստների պատճառների և չափերի ամփոփ վերլուծություն՝ հետագայում դրանց հնարավորինս բացառման կամ ի հայտ գալու հավանականության նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումների ձեռնարկման նպատակով:

Բանկի հիմնական բիզնես-գործընթացների նկարագրման սխեմատիկ մոդելների հիման վրա իրականացվում է բիզնես-գործընթացների յուրաքանչյուր քայլի հնարավոր ռիսկերի և բացասական իրադարձությունների բացահայտում, նույնականացում և գնահատում, ինչպես նաև սահմանվում են դրանց կանխարգելմանը և նվազեցմանն ուղղված միջոցառումներ:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում ենթադրվում է նաև կորուստների նվազեցմանն ուղղված ապահովագրական միջոցառումների ուսումնասիրում, գնահատում և ներդրում՝ հաշվի առնելով դրանց արդյունավետությունը:

Հաշվի առնելով բանկի կայուն զարգացման ռազմավարության շարունակականությունը, ապագա ծրագրավորվող գործունեությունը նպատակաուղղված է լինելու բանկի դիրքի ամրապնդմանը և ընդլայնմանը ՀՀ բանկային շուկայում, միջազգային շուկաներ դուրս գալու հնարավորության ուսումնասիրմանը, որը հիմնականում նախատեսում է ակտիվների հետագա կայուն աճ /կանխատեսվում է նվազագույնը 10-15%-ի տարեկան աճ/, ինչպես ներգրավված ռեսուրսների /ավանդներ, միջազգային վարկային ծրագրեր/, այնպես էլ ձևավորած շահույթի և սեփական կապիտալի հաշվին:

Բանկի առաջիկա տարիների զարգացումը մեծապես պայմանավորված կլինի նոր ինստիտուցիոնալ բաժնետիրոջ հետ ծավալվող որակական նոր մակարդակի համագործակցությամբ: Կշարունակվի EBRD հետ վարկային ծրագրին զուգահեռ ակտիվորեն իրականացվող արտաքին առևտրի ակրեդիտիվային ֆինանսավորման ծրագիրը, ինչպես նաև հիփոթեքային ծրագիրը:

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել իր համագործակցությունը նաև միջազգային ֆինանսական այլ կազմակերպությունների, հատկապես KfW, IFC, Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի, Համաշխարհային Բանկի, Ասիական Զարգացման բանկի և FMO-ի հետ՝ փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման հետ զուգահեռ առավել արագ կզարգանա հիփոթեքային վարկավորման համատեղ ծրագրերի իրականացումը, ինչպես նաև նոր ոլորտների վարկավորման ծրագրերը:

Առաջիկա ծրագրավորվող եկամուտների աճի հիմնական մասը նախատեսվում է ստանալ տոկոսային եկամուտներից, ավելացնելով մատուցվող ծառայություններից ձևավորվող եկամուտները: Վարկերից տոկոսային եկամուտների ավելացմանն ուղղությամբ կատարվում է նոր վարկային տեխնոլոգիաների ուսումնասիրում և ներդրում:

Մատուցվող ծառայություններից եկամուտների ավելացման համար իրականացվում է դրանց բազմազանում, պլաստիկ քարտերով ծառայությունների ցանկի ընդլայնում, կատարվում է անհատական պահատեղերի տրամադրում, նախատեսվում է ավելացնել բանկոմատների և սպասարկման կետերի ցանկը, զգալի արդյունքներ են ծրագրավորվում Europay և Visa վճարային համակարգի անդամությունից և միջազգային պլաստիկ քարտերի սպասարկումից, կոմունալ ծախսերի ընդունման ընդլայնումից:

Նշված խնդիրների իրականացման համար բանկը շարունակելու է տեխնիկայի պարբերական վերազինումը, ընթացակարգերի կատարելագործումը, նոր բանկային տեխնոլոգիաների ներդրումը:

Բանկը, հանդիսանալով ՀՀ բանկային համակարգի կայուն օղակներից մեկը, որպեսզի առավելագույնս օգտագործի տնտեսության առկա հնարավորությունները, ապահովելով բարձր մրցունակություն ֆինանսաբանկային շուկայում, շարունակելու է մատուցել ունիվերսալ բանկային ծառայություններ:

Արդյունավետ զարգացման կարևորագույն նախապայմաններից համարելով առաջատար փորձի և նոր բանկային տեխնոլոգիաների ներդրումը, բանկում ընդլայնվելու է գործարկված հաճախորդների սպասարկման այնպիսի ծառայություն, ինչպիսին, օրինակ, HomeBanking համակարգն է, որը հնարավորություն է տալիս հաճախորդին բանկային ծառայությունները ստանալ առանց բանկ այցելելու: Ուսումնասիրվում և ներդրվելու են ինտերնետային տեխնոլոգիաներ, հաշվի առնելով ռիսկայնությունը և ներդրման առկա հնարավորությունները:

Ընդլայնվելու են վճարահաշվարկային նոր ծառայությունների մատուցումը, այլաստիկ /ինչպես տեղական, այնպես էլ միջազգային/ քարտերով սպասարկումը, կոմունալ վճարումների ընդունումը և այլն: Բանկը նախատեսում է նաև թողարկել բազմարժույթային քարտեր, տուրիստական խոշոր կազմակերպություններից մեկի հետ համատեղ թողարկել «VISA» քարտեր, որոնց միջոցով քարտատերերը կստանան զգալի զեղչեր ճանապարհորդական ուղեգրեր ձեռք բերելիս, եվրոպական պետություններում և Ռուսաստանում զեղչային ցանցեր ձևավորած կազմակերպությունների հետ համատեղ թողարկել «MasterCard» կամ «VISA» քարտեր, թողարկել «Pay-pass» քարտեր, ընդլայնել ֆակտորինգային գործառնությունները, ներդնել արտարժույթով ռեպո գործիքը, բանկոմատներից ընթացիկ ամիսների քաղվածքների ստացման հնարավորություն ընձեռել:

Տարածքային քաղաքականության շրջանակներում կշարունակվի մասնաճյուղային ցանցի ընդլայնումը, նպատակ ունենալով ապահովել բանկի ներկայությունը հանրապետության ողջ տարածքով, ինչպես նաև գործող մասնաճյուղերի վերակառուցումն ու վերանորոգումը:

Հիմնական բացասական գործոնները, որոնք կարող են որոշակի ազդեցություն թողնել բանկի գործունեության վրա՝ քաղաքական–տնտեսական գործընթացներն են՝ երկրի տնտեսության հետագա զարգացման միտումները, պետության վարած դրամավարկային քաղաքականության հնարավոր տատանումները, հարկային քաղաքականության փոփոխությունը, որը կազդի գործարար ակտիվության վրա, ինչպես նաև օրենսդրական դաշտը՝ կապված բանկային գործունեության կարգավորման հետ:

Նշված ռիսկերը մեղմելու համար բանկը շարունակելու է վարել հավասարակշռված ներգրավումային և ներդրումային քաղաքականություն, հնարավորինս կանխատեսելով զարգացման միտումները, դիվերսիֆիկացնելով ռիսկը, ընդլայնելով ծառայությունների ցանկը, խուսափելով վարկային և ավանդային պորտֆելների կենտրոնացումներից:

Բանկի համապատասխան մասնագիտական ստորաբաժանումը մեծ ուշադրություն է դարձնում բանկային նոր ծրագրերի ներդրման, գործող ծրագրերի կատարելագործման խնդիրներին: Բանկում նոր տեխնոլոգիաների ներդրումը և զարգացումը կրում է ծրագրավորված բնույթ: Ըստ առանձին բանկային ծառայությունների ոլորտների, ուսումնասիրվում է առաջատար համաշխարհային փորձը, կատարվում է մարքեթինգային ուսումնասիրություն դրա նկատմամբ, ապահովվում է ծառայությունների և

տեխնոլոգիաների ներդրման հստակ ընթացակարգերի մշակումը՝ իրականացնելով նաև ներդրման փորձաքննություն:

Բանկում մշտական աշխատանքներ են ծավալվում նոր ծառայությունների, սպասարկման որակի բարելավման ուղղությամբ, հաշվի առնելով հաճախորդների հարցումների արդյունքները: